

Югозападен университет „Неофит Рилски“

СТАНОВИЩЕ

На дисертация за придобиване на ОНС доктор, в ПН 2.2 История и археология, в ДП Археология, вкл. нумизматика и епиграфика на катедра История при ПИФ на ЮЗУ, на редовен докторант Марина Борисова Дойчинова, на тема „**Монети и монетни находки от I – III век в Югозападна България**“, с научен ръководител проф. дин Иля Прокопов.

Изготвил: доц. д-р **Юлия Цветкова**, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Исторически факултет, катедра Стара история, тракология и средновековна история въз основа на Заповед на Ректора на ЮЗУ проф. д-р Борислав Юруков за НЖ No 1519/18.09.2023 г.

Кандидат: **Марина Борисова Дойчинова** – редовен докторант към катедра История при ПИФ на ЮЗУ.

I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Марина Дойчинова има успешно завършени две магистърски програми („Тракия и културата на Древния свят“ към НБУ и Магистърска програма „Нумизматика. Експертиза и оценка на КИЦ“ към катедра История на ЮЗУ. От 2015 г. тя работи в РИМ-София като главен уредник-нумизмат в отдел “Археология и Нумизматика” и куратор на нумизматичната колекция в музея. Предоставените документи показват, че докторанта Марина Дойчинова е автор или съавтор на пет публикации (4 статии и 1 студия), с които тя изпълнява наукометричните показатели за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ посочени в ЗРАСРБ. Към научната ѝ продукция от представената в автобиографията спадат пет публикации под печат и 8 публикувани, участие в четири научни проекта, участие като автор в множество международни и национални научни форуми в периода 2016-2023 г., с представени доклади или постерни презентации, в обучителни курсове и семинари в областта на нумизматиката. Активната ѝ научна ангажираност илюстрира колегата убедително като утвърден и международно разпознаваем учен в областта на нумизматиката.

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

Представеният дисертационен труд на Марина Дойчинова е разработван

към Катедра История при ПИФ на ЮЗУ. Текстът е оригинална авторска разработка. Изготвения отчет за извършена проверка за автентичност с програмата iThenticate за установяване на сходство и плагиатство показва индекс на сходство от 11%, което е в рамките на допустимото.

Работата е много добре логически структурирана, разпределена в частите въведение, три глави, заключение, справочен апарат (използвани съкращения, и библиографски списък), приложения (включващи таблици и карти) – общо 296 номерирани страници.

В глава I. „Историографски преглед...“ са представени по-скоро история на монетосеченето и на нумизматиката (общо и в частност в България) с акцент върху римския период, с което докторантката показва добро познаване на общите процеси и развитието на науката като цяло. Специално място тук заема представянето дигиталните онлайн платформи и съпътстващи аналитични инструменти, което вече се превръща в неделима част от аналитичния нумизматичен инструментариум и правилно е оценен от колегата.

Основен акцент и принос на разработката представлява глава II. „Анализ на колективни монетни находки...“, обхващаща 150 стр. от текста. Тя включва солидният регион, попадащ в четирите съвременни административни области София, Перник, Кюстендил и Благоевград, и съответно съхраняваните в музейните фондове и публикувани монетни находки. Само по себе си това е една много амбициозна и широкомащабна задача, която предполага интензивна работа с огромен нумизматичен материал, както и добра запознатост с историческите процеси и локални особености на попадащите в региона римски градове с монетарници Сердика, Пауталия и Никополис ад Нестум. От приносен характер е извършеното систематизиране тук на изследвания по отношение на теоретичния и терминологичен аспект на семантиката на „монетна находка“ (viz. единична находка) и „колективна монетна находка“, както и предлаганите в съвременната литература причини за депозирането им. Демонстрирано едно добро познаване на ключовата литература, както и възможностите за анализ и синтез на мненията в историографията, но и критично отношение към формулираните хипотези (така напр. за *termini post et ante quem* за датиране на съкровищната находка, срв. с. 55). Предложеното представяне на материала е логично подредено (изхождайки базово по географски принцип), но е препоръчително да се възприеме друга йерархична структура на отделните точки и подточки

(така напр. не следва да фигурира на едно ниво ч. „II.2. Колективни монетни находки от Югозападна България“ и част „II.5. Единични монетни находки от област София“, както и при всички подобни случаи). Препоръчително е представените в настоящия им вид колективни монетни находки да са оформени в отделен каталог, не като част от основния текст. Друга би била ситуацията в случай, че към тях бе предложен пространен аналитичен коментар, който виждаме при някои от находките (срв. напр. при № 28 и 29). Аналитичните умения на колежата да обобща и систематизира наблюдаваните по монетни находки процеси, както и да очертае проблемите на монетната циркулация личат най-добре в раздела II.19. Изводи, който представлява квинтесенцията на настоящия текст.

Глава III. (с. 204-243) Марина Дойчинова обръща внимание на навлизащите напоследък все по-интензивно интердисциплинарни археометрични методи на анализ на монетните находки чрез рентгено-флуоресцентен анализ (XRF). Колежата с лекота работи с неспецифичния за историци терминологичен апарат и коректно представя аналитичния инструментариум на химико-физичните анализи, чиято систематика на новите методи в археометрията тук е от приносен характер.

Формулираните в главата „Заключение“ наблюдения по отношение общоисторическите процеси в рамките на I-III в. в тази част на Балканите с приносен характер и илюстрират още веднъж уменията на колежата да работи с внушителен по обема си (над 11000 монети!) и разнороден нумизматичен материал, прилагайки традиционни и модерни методи на анализ.

III. Критични бележки и препоръки

Както всеки текст, и представения тук има нужда от някои корекции и ревизии. Някои от тях са систематизирани по-долу:

- Заглавието не съдържа научен елемент; от оставя впечатление, че основната задача е да бъдат събрани и описани монетните находки, а не съпътстващия ги анализ и историческа реконструкция. Повече би подходило едно заглавие от типа „Монетна циркулация ...“. Принципен момент е, че разглежданият географски район е огромен, както и наличният монетен материал; би следвало да бъде ограничен в рамките на по-ясни географски или исторически административни граници, за да може да се открият по-добре особеностите на монетната циркулация и съответните общоисторически процеси.

- При методи, цели и задачи следва да има развити изречения, систематизирането им в подточки не е достатъчно.
- Цезар няма как да „поема управлението“ в 100 г. пр. Хр., поне така биха се разбрали посочените години към мястото на с. 42. Може би е неудачна референция към времето на раждане на Цезар, но в пасажа това остава двусмислено.
- Не може да бъде посочено като извод, че „съществува значителна по обем литература...“ (с. 51), най-малкото защото цел на една дипломна работа в областта на историята и нумизматиката е по-скоро аналитичният аспект, отколкото историографската статистика.
- В цитирания в бел. 373 проект „Култ и религия в Древна Тракия“ ръководител е проф. дин Диляна Ботева.

Текстът има нужда от граматическа редакция (пунктуация трябва да се коригира; също така и „обръщение – обращение“ (passim). Има нужда и от някои технически корекции (вероятно такава е посочената на заглавна страница година на работата 2022 или фигурирането в гл. II на два пъти подточки, озаглавени „Изводи“ II.18 и II.19; страница 243 е без номер; цитирането също трябва да се коригира и уеднакви (вж. напр. бел. 104); библиографията следва да се допълни – множество рефериране в текста автори не са изведени в списъка, срв. напр. Иванов 2013, Иванов 2018, Иванов 2020).

Тези коментари по никакъв начин не влияят върху общото положително впечатление от темата и общата научна продукция на колегата.

IV. Заключение

Казаното по-горе ми позволява да дам своята **положителна оценка** за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в Професионално направление 2.2 История и археология, по научната специалност Археология, вкл. нумизматика и епиграфика, на Марина Борисова Дойчинова за нейната дисертация „Монети и монетни находки от I – III век в Югозападна България“.

Дата: 18.10.2023 г.

Изготвил становището:

(Подпис)

OPINION

on: dissertation for obtaining the **educational and scientific degree PhD**, in professional field 2.2 History and Archaeology, in doctoral program Archaeology, incl. Numismatics and Epigraphy of the Department of History at the Faculty of Law and History (FLH) of South-West University (SWU), of the full-time doctoral student Marina Borisova Doychinova, entitled "Coins and coin hoards from 1st - 3rd centuries in Southwestern Bulgaria", with Academic supervisor Prof. Dr. DSc Ilya Prokopov.

Author of the opinion: Assoc. Prof. Julia Tzvetkova, Sofia University St. Kliment Ohridski, Faculty of History, Department of Ancient History, Thracian Studies and Medieval History, on the basis of Order of the Rector of SWU Prof. Dr. Borislav Yurukov for Scientific Jury (ScJ) № 1519/18.09.2023

Candidate: Marina Borisova Doychinova – full-time doctoral student from the Department of History at FLH of SWU.

I. Summary of the scientific production and the activity of the candidate

Marina Doychinova has successfully completed two master's programs („Thrace and the Culture of the Ancient World" at the NBU and Master's Program „Numismatics. Examination and Evaluation of CHV" at the Department of History of the South-West University. Since 2015, she has been working at the RHM-Sofia as Chief Curator-Numismatist in the Department of Archaeology and Numismatics and Curator of the Numismatic Collection at the museum. The provided documents show that the PhD student Marina Doychinova is the author or co-author of five publications (4 articles and 1 study), with which she fulfils the scientific-metric indicators for the acquisition of the educational and scientific degree "Doctor" specified in the Law on the Scientific and Cultural Research. Her scientific production, as presented in her CV, includes five publications under print and 8 published, participation in four scientific projects, participation as an author in numerous international and national scientific forums in the period 2016-2023, with presented papers or poster presentations, in training courses and seminars in the field of numismatics. Her active scientific engagement illustrates the colleague convincingly as an established and internationally recognized scholar in the field of numismatics.

II. Evaluation of the scientific and practical results and contributions of the scientific

presented production for participation in the competition

The presented dissertation of Marina Doychinova was developed at the Department of History at the PIF of the South-West University. The text is an original work. The report prepared for the authenticity check performed with the iThenticate program to detect similarity and plagiarism shows a similarity index of 11%, which is within the acceptable limits.

The thesis is very well logically structured, divided into several parts: introduction, three chapters, conclusion, reference apparatus (abbreviations and bibliographic list), appendices (including tables and maps) - 296 numbered pages in total.

Chapter I. "Historiographical overview..." presents rather the history of coinage and numismatics (in general and in Bulgaria in particular), with an emphasis on the Roman period. Thus, the PhD student shows a good knowledge of the general processes and the development of the science in general. A special place here is occupied by the presentation of digital online platforms and corresponding analytical tools, which is gradually becoming an integral part of the analytical numismatic toolkit and is rightly appreciated by the colleague.

A major focus and contribution of the thesis is Chapter II. "Analysis of collective coin finds...", covering 150 pages of the text. It covers the solid region falling within the four modern administrative districts of Sofia, Pernik, Kyustendil and Blagoevgrad, and the coin finds held in museum collections and published accordingly. This in itself is a very ambitious and wide-ranging task, which implies intensive work with a vast numismatic material, as well as a good familiarity with the historical processes and local features of the Roman cities with coinage in the region, Serdica, Pautalia and Nicopolis ad Nestum. Of value is the systematization carried out here of studies concerning the theoretical and terminological aspect of the semantics of 'coinage' (viz. *single find*) and 'collective coinage', as well as the reasons proposed in the contemporary literature for their deposition. A good knowledge of the key literature is demonstrated, as well as the possibilities for analysis and synthesis of opinions in the historiography, but also a critical attitude towards the hypotheses formulated (e.g. for *termini post et ante quem* for dating the hoard, cf. p. 55). The proposed presentation of the material is logically arranged (starting from the basic geographical principle), but it is advisable to adopt a different hierarchical structure of the individual points and sub-points (e.g., part "II.2. Collective coin finds from Southwestern Bulgaria" and part "II.5. Single coin finds from the Sofia region" should not appear on the same level, as in all similar cases). It is recommended that the collective coin finds as here presented to be included in a separate catalogue, not as part of the main text. The situation would be different if they were accompanied by an extended analytical commentary, as we see in some of the finds (cf. e.g., Nos. 28 and 29). The colleague's

analytical skills to summarize and systematize the processes observed on the coin finds as well as to outline the problems of coin circulation are best evident in section II.19. Conclusions, which constitutes the quintessence of the present text.

Chapter III (pp. 204-243) Marina Doychinova draws attention to the recent interdisciplinary archaeometric methods of analysis of coin finds by XRF analysis. The colleague handles with ease the non historian-specific terminological apparatus and correctly presents the analytical toolkit of chemical-physical analyses, whose systematics of the new methods in archaeometry is here of a contributory nature.

The observations formulated in the chapter “Conclusion” regarding the general historical processes within the 1st-3rd centuries in this part of the Balkans are of a contributory nature and illustrate once again the colleague's ability to work with an impressive volume (over 11,000 coins!) and heterogeneous numismatic material, applying traditional and modern methods of analysis.

III. Critical remarks and recommendations

Like any text, the one presented here needs some corrections and revisions. Some of these are systematised below:

- The title does not contain any scientific element; it gives the impression that the main task is the collection and description of the coin finds, rather than the accompanying analysis and historical reconstruction. A title such as "Coin circulation ..." would have been more appropriate. The main point is that the geographical area under consideration is vast, as is the available coin material; it should be confined within clearer geographical or historical administrative boundaries to better highlight the features of coin circulation and the relevant general historical processes.

- The description of the methods, aims and objectives should be developed in full sentences; a systematisation in sub-paragraphs is not sufficient.

- Caesar could not have 'taken over' in 100 B.C., at least that is how the years mentioned in the place of p. 42 would be understood. It may be an unfortunate reference to the time of Caesar's birth, but it remains ambiguous in the passage.

- It cannot be stated as a conclusion that 'there is a considerable body of literature...' (p. 51), if only because the aim of a thesis in history and numismatics is analytical rather than historiographical statistics.

- The project quoted note 373, “Cult and Religion in Ancient Thrace” was supervised by Prof. Dilyana Boteva.

The text needs grammatical editing (punctuation needs to be corrected; also "address -

circulation" (passim). It also needs some technical corrections (probably the indicated year 2022 on the title page, or the appearance in chap. II.18 and II.19; page 243 is without a number; the citation should also be corrected and unified (see e.g. note 104); the bibliography should be completed - many authors referred to in the text are not listed, cf. e.g. Ivanov 2013, Ivanov 2018, Ivanov 2020).

These comments in no way affect the overall positive impression of the topic and the general scientific output of the colleague.

IV. Conclusion

All said above allows me firmly to give my **positive evaluation and vote** for obtaining the educational and scientific degree of PhD, in professional field 2.2 History and Archaeology, in the scientific field Archaeology, incl. Numismatics and Epigraphy, by Marina Doychinova for her dissertation "*Coins and coin hoards from 1st - 3rd centuries in Southwestern Bulgaria*".

Date: 18.10.2023

Author of the opinion:

(signature)